

**UNIwersytet
Opolski**

Instytut Socjologii

ul. Katowicka 89, 45-061 Opole
tel. +48 77 452 74 80
fax +48 77 452 74 89
socjologia@uni.opole.pl
socjologia.uni.opole.pl

PROGRAM KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU STUDIÓW

SOCJOLOGIA

Studia II stopnia magisterskie

Specjalności:

- 1. Badania socjologiczne w praktyce społecznej**
- 2. Socjologia problemów społecznych**
- 3. Socjologia organizacji**
- 4. Projektowanie społeczne i design**
- 5. Intercultural Communication**

Uniwersytet Opolski

Wdział Nauk Społecznych

OPOLE 2017

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA KIERUNKU STUDIÓW

- a. **Nazwa kierunku:** Socjologia.
- b. **Poziom kształcenia (studiów):** studia drugiego stopnia (magisterskie).
- c. **Profil kształcenia:**ogólnoakademicki.
- d. **Forma studiów:** studia stacjonarne.
- e. **Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:** magister
- f. **Przyporządkowanie do obszarów kształcenia:** Kierunek studiów socjologia należy do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych. Ponadto socjologię charakteryzuje silne odniesienie do obszaru nauk humanistycznych.
- g. **Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia:** dominującą dziedziną do której odnoszą się efekty kształcenia są nauki społeczne, dyscyplina naukowa: socjologia, w znacząco mniejszym stopniu efekty odnoszą się również do obszaru nauk humanistycznych. Socjologia stanowi podstawową dyscyplinę nauk społecznych zarówno w zakresie studiów teoretycznych, jak i badań empirycznych. Obszar swoich zainteresowań socjologia dzieli częściowo z takimi naukami jak: filozofia, psychologia, historia, politologia czy antropologia, a także innymi naukami z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Socjologię cechuje wieloparadygmatyczność, dzięki czemu jej analizy mogą reprezentować różnorodne podejścia teoretyczne, a także zróżnicowanie metodologiczne.
- h. **Wskazanie związku z misją Uczelni i jej strategią rozwoju:**Studia socjologiczne na Uniwersytecie Opolskim w pełni odpowiadają przyjętej przez Uniwersytet misji działania jako wspólnota akademicka kierująca się poczuciem służby społeczeństwu i zasadami wolności nauczania i prowadzenia badań naukowych. Ważnym celem studiów, ujętym w efektach kształcenia na kierunku socjologia, jest rozwijanie aktywności społecznej studentów. Absolwent socjologii rozumie potrzebę działania na rzecz zróżnicowanej kulturowo społeczności regionu, kraju i świata. Nabyte przez absolwentów kompetencje opierają się na postawie tolerancji, umiejętności krytycznej refleksji i mądrej debaty nad istotnymi problemami współczesności. Poprzez wspólny udział pracowników i studentów w projektach społecznych, badaniach na rzecz społeczności akademickiej i instytucji

zewnątrznych, studenci kierunku socjologia nie tylko zdobywają wiedzę profesjonalną i praktyczne umiejętności, ale też rozumieją potrzebę zachowania wysokich standardów etycznych w badaniach społecznych.

W odniesieniu do Strategii rozwoju Uniwersytetu Opolskiego w latach 2015 – 2020 studia socjologiczne wpisują się między innymi w takie jej cele strategiczne i operacyjne jak: utrzymanie ogólnoakademickiego charakteru kształcenia, wspieranie i rozwój młodej kadry naukowej, wzmocnienie potencjału, kreatywności i innowacyjności pracowników dydaktycznych, naukowo – dydaktycznych oraz studentów, zwiększenie różnorodności oferty praktyk i staży dla studentów w toku kształcenia, wspieranie kół naukowych i zespołów badawczych, organizowanie sesji studenckich, wyjazdów zespołowych na obozy zagraniczne, promocja wysokich standardów etycznych w obszarze badań naukowych, rozwijanie relacji mistrz – uczeń zmniejszających dystans między nauczycielem akademickim a studentem, który aktywnie i na zasadach partnerskich współtworzy ścieżkę rozwoju naukowego, upodmiotowienie studentów poprzez kreowanie aktywnych i przedsiębiorczych postaw, współpraca w zakresie badań i dydaktyki z instytucjami otoczenia społecznego.

i. Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji studiów drugiego stopnia:

Ogólnym celem kształcenia na drugim stopniu studiów uzupełniających socjologicznych jest przygotowanie absolwentów do wykorzystania w praktyce pogłębionej wiedzy socjologicznej, rozwój umiejętności krytycznego myślenia i kompetencji do samodzielnego prowadzenia badań i analiz społecznych, z wykorzystaniem zaawansowanych metod i narzędzi właściwych dla socjologii. Dostarczenie studentom wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych pożądanych i poszukiwanych na rynku pracy.

Student w czasie studiów zdobywa wiedzę między innymi w zakresie: rozszerzonej terminologii socjologicznej, zróżnicowanych koncepcji społeczeństwa z uwzględnieniem ich społeczno-kulturowego kontekstu, ma poszerzoną wiedzę w zakresie struktur i instytucji społecznych, różnych rodzajów więzi społecznej, a także w pogłębiony sposób zna i potrafi objaśnić relację człowiek-społeczeństwo, wpływ czynników strukturalnych na indywidualne zachowania i tożsamość jednostki, a także jak indywidualne aktywności oddziałują na struktury społeczne. Student ma także zaawansowaną wiedzę o metodach i

narzędziach badań społecznych. Zna różne podejścia metodologiczne i ich implikacje dla procesu badawczego. Potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych tekstów, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia humanistyki, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym. Pełen zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji określony został w efektach kształcenia.

Student socjologii zdobywa doświadczenie zawodowe już podczas studiów (projekty badawcze i praca badawcza w terenie, znajomość programów komputerowych do analizy danych, certyfikaty np. z SPSS, zarządzania projektami i inn.). Absolwenci mogą pracować w instytucjach publicznych, biznesie i organizacjach pozarządowych – w ośrodkach pomocy społecznej, w urzędach statystycznych, administracji i w wielu innych miejscach. Nasi absolwenci odnajdują się na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy. Wśród typowych miejsc pracy absolwentów należy wymienić: agencje badawcze, międzynarodowe korporacje, firmy otoczenia biznesu, działy personalne w dużych zakładach pracy, firmy szkoleniowe, kuratoria sądowe, urzędy gminy, miejskie, marszałkowskie, wojewódzkie, urzędy pracy, obserwatoria rynku pracy, fundacje i stowarzyszenia, media, a także zakładanie własnej działalności gospodarczej.

Absolwenci mają możliwość kontynuacji studiów na trzecim stopniu (doktoranckich) na innych uczelniach w kraju i za granicą.

W zależności od wybranej przez studentów specjalności poza ogólnymi celami kształcenia dodać można także cele związane ze specjalnością oraz typowe dla specyfiki danej specjalności miejsca pracy. Cele kształcenia i typowe miejsca pracy dla specjalności zaprezentowane są poniżej:

- 1. Socjologia specjalność „Badania społeczne w praktyce” – Co jest przedmiotem zainteresowania tej specjalności:** Badania socjologiczne w praktyce społecznej to specjalność na kierunku socjologia, która przygotowuje absolwentów do pracy w firmach prowadzących badania społeczne i marketingowe, w agencjach reklamowych, w urzędach, instytucjach, które potrzebują nieustannego prowadzenia badań na potrzeby swojego funkcjonowania. Treści (łącznie wiedzę teoretyczną z praktyką) przekazywane podczas poszczególnych przedmiotów koncentrują się na nabyciu wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystywaniu zaawansowanych metod i narzędzi pracy socjologa, projektowania i realizacji jakościowych i ilościowych badań

empirycznych (społecznych i marketingowych) oraz samodzielnego identyfikowania i rozwiązywania problemów społecznych. Ponadto studenci zdobywają umiejętność prognozowania i modelowania złożonych procesów społecznych obejmujących zjawiska z różnych obszarów życia społecznego. Celem kształcenia jest przygotowanie studentów do wykorzystywania zaawansowanych metod i narzędzi pracy socjologa, przygotowanie do samodzielnej identyfikacji problemów społecznych oraz twórczego poszukiwania sposobów ich rozwiązywania oraz wykazanie relacji pomiędzy wiedzą teoretyczną a praktyką społeczną. W trakcie studiów absolwent zdobędzie między innymi umiejętności projektowania i realizacji jakościowych i ilościowych badań empirycznych – społecznych i marketingowych, prognozowania i modelowania złożonych procesów społecznych obejmujących zjawiska z różnych obszarów życia społecznego oraz krytycznej analizy i interpretacji danych empirycznych. Absolwenci znajdą pracę między innymi w firmach prowadzących badania społeczne i marketingowe, w agencjach reklamowych, w urzędach, instytucjach, które potrzebują nieustannego prowadzenia badań na potrzeby swojego funkcjonowania.

- 2. Socjologia specjalność „Socjologia problemów społecznych”** obejmuje wachlarz zagadnień, które można przedstawić na następującej rzędnej: teoria - aksjologia - metodologia badań - rzeczywistość empiryczna i jej składniki - zastosowania praktyczne. Co za tym idzie, z jednej strony mamy do czynienia z bogatym obrazem idei i teorii (w tym ujęć wartościujących i normatywnych), a z drugiej strony bogactwo zjawisk empirycznych o wymowie problemowej i pytania, jak te problemy rozwiązywać, jakie metody postępowania stosować na rzecz praktyki społecznej? Jako taka socjologia problemów społecznych jest zakorzeniona w ogólnej myśli socjologicznej (czego znakomitym przykładem może być twórczość E. Durkheima), ale też odznacza się wymową interdyscyplinarną, zapewne przede wszystkim w związku z polityką społeczną, czy pracą socjalną. W sferze empirycznej, w kręgu zainteresowania socjologii problemów społecznych leżą wszelkie „sprawy trudne” występujące w społeczeństwie np. ubóstwo, bezrobocie, przemoc, przestępczość, alkohol, narkotyki oraz „specjalne problemy tzw. populacji specjalnych” np. dzieci, grup mniejszościowych, grup o specjalnych potrzebach itp. Podstawowym rezultatem tak pomyślanej edukacji jest zdolność do zintegrowanego myślenia w kategoriach ogólnych zagadnień o wymowie intelektualnej oraz jednocześnie empiryczno-praktycznych zastosowań. Absolwenci posiadają podstawową wiedzę na temat

problemów społecznych, w skali mikro i makro oraz o ich przyczynach i społecznych skutkach. Potrafią wyszukiwać, oceniać, selekcjonować, analizować, użytkować informacje i dane zastane o społecznych problemach, jako „sprawach do rozwiązania” w praktyce społecznej. Posiadają również umiejętności interpretacji globalnych i lokalnych problemów społecznych wynikających z istnienia nierówności społecznych, struktury społecznej oraz zróżnicowania etnicznego, płci, klasowo-warstwowego itp. Potrafią wykorzystywać zasady analizy socjologicznej i socjologicznej interpretacji. Absolwenci specjalności „Socjologia problemów społecznych” znajdują pracę we wszystkich znanych nam instytucjach charakteryzujących się zasadą społecznej aktywności i interwencji; fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach, ośrodkach pomocy społecznej, i pomocy rodzinie, poradniach, szpitalach itp. oraz instytucjach badawczych diagnozujących trudne sytuacje w życiu zbiorowym.

- 3. Socjologia specjalność „Socjologia organizacji”** to specjalność na kierunku socjologia, która przygotowuje absolwentów do pracy zawodowej oraz badań w obszarze różnego rodzaju organizacji. Treści programowe przekazywane podczas poszczególnych przedmiotów koncentrują się na nabyciu przez absolwentów wiedzy i umiejętności z zakresu pracy w organizacjach pozarządowych oraz organizacji biznesowych – w przedsiębiorstwach (w działach zarządzania zasobami ludzkimi czy marketingu i PR) oraz samozatrudnieniu. Absolwenci specjalizacji zostaną przygotowani również do badania różnego rodzaju organizacji metodami ilościowymi jak i jakościowymi. Analizować funkcjonowanie różnego rodzaju organizacji na poziomie makro i mikro. W czasie studiów studenci poznają specyfikę działania różnego typu organizacji (np. administracji, biznesowych, pozarządowych) będą potrafili analizować relacje międzyludzkie w organizacji, będą znali podstawy zarządzania organizacjami, oraz metody krytycznej analizy i interpretacji działań organizacji. Absolwenci zdobędą pracę w organizacjach pozarządowych (w działaniach projektowych), w przedsiębiorstwach (w działach HR, rekrutacji i marketingowych), w firmach badawczych (analizujących funkcjonowanie organizacji).
- 4. Socjologia specjalność „Projektowanie społeczne i design”** przygotowuje do projektowania, realizacji i analizy wyników badań empirycznych związanych z diagnozowaniem i analizowaniem problemów kluczowych dla sprawnego funkcjonowania różnych aspektów przestrzeni społecznych. Socjolog o specjalności *Projektowanie społeczne i design* będzie przygotowany do współpracy z architektami czy instytucjami odpowiedzialnymi za zagospodarowanie i przeobrażenia przestrzenne

miast, będzie mógł pracować w interdyscyplinarnych zespołach, których zadaniem może być rozwiązywanie problemów przestrzennego wykluczenia społecznego. Moduł specjalnościowy „Projektowanie społeczne i design” przygotowany do podjęcia pracy w instytucjach, których celem jest działalność na rzecz dobrego funkcjonowania miasta i jego przestrzennych struktur - jego kompetencje umożliwią mu ocenienie funkcjonalności przestrzeni, diagnozowanie i analizowanie potrzeb społecznych związanych z różnymi płaszczyznami przestrzeni społecznych, wzornictwem przemysłowym. Proponowane w ramach tej specjalności przedmioty to: Partycypacja społeczna, Socjologia designu – projektowanie społeczne, Społeczna historia design, Projektowanie komunikacji graficznej – wprowadzenie, Projektowanie wnętrz – wprowadzenie. Absolwenci specjalności „Projektowanie społeczne i design” znajdą pracę przede wszystkim w firmach prowadzących badania społeczne i marketingowe, w agencjach reklamowych, agencjach Public Relations, w instytucjach administracji publicznej, firmach consultingowych, jednostkach samorządowych wszystkich szczebli, w organizacjach pozarządowych oraz jednostkach związanych z polityką rozwoju miejskiego i regionalnego.

- 5. Socjologia specjalność „Intercultural Communication”** – w sytuacji narastających przepływów ludzi z różnorodnych kulturowych kontekstów świata, zarówno komunikacja jak i pogłębione rozumienie „Innego” zyskują na znaczeniu jako kluczowe kompetencje. Celem kształcenia socjologów specjalizujących się w komunikacji międzykulturowej i posługujących się językiem angielskim jest odpowiedź na skomplikowaną strukturę doświadczenia współczesnego świata. Umiejętność pracy w zróżnicowanym społeczeństwie, w międzynarodowych przedsiębiorstwach, organizacjach pozarządowych zajmujących się różnorodnością i rozwiązywaniem rozmaitych współczesnych problemów społecznych; w strukturach rządowych i samorządowych na każdym poziomie i w każdym zakresie działania; w małych, kreatywnych przedsięwzięciach – pozostaje kluczowa, wraz ze zbiorem kompetencji związanych z krytycznym myśleniem, budowaniem polityk działania opartych na danych, zrozumieniem i radzeniem sobie z różnorodnością oraz efektywna komunikacja i biegłość w pracy w języku angielskim stanowią zbiór zasadniczych kompetencji doskonalonych przez nauczycieli kształcących studentów specjalności Intercultural Communication. Lokalizacja Uniwersytetu Opolskiego w wielokulturowym regionie, w środkowej Europie na styku kultur oraz intensywna internacjonalizacja uczelni i Instytutu Socjologii pozwalają stworzyć studentom

specjalności unikalne warunki doświadczania różnorodności podczas studiów. Jako socjologowie, łączą analityczne myślenie, metodyczne, ilościowe i jakościowe, zdyscyplinowane badania społeczeństw i kultur z humanistycznym podejściem do nich, rozbudowaną empatią do rozmaitych wymiarów zróżnicowania społecznego: narodów, etniczności, religii, klas, płci i stylów życia. Wymienione powyżej kompetencje, w tym miękkie i generyczne kompetencje, takie jak analityczne i krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, praca projektowa, kompetencje komunikacyjne i im podobne stanowią poszukiwane przez pracodawców umiejętności. Twarde kompetencje, projektowanie i realizacja badań społecznych, ilościowych i jakościowych, obsługa programów analitycznych oraz efektywna komunikacja w języku angielskim są także poszukiwane przez rynek pracy. W Opolu i regionie opolskim funkcjonują ponadnarodowe korporacje rekrutujące do zespołów projektowych absolwentów o takim profilu kompetencji; dla wielu absolwentów ważną strategią kariery będzie powrót do rodzinnego kraju z dyplomem studiów magisterskich na Uniwersytecie Opolskim i praca w międzykulturowych i międzynarodowych kontekstach w swojej lokalności.

j. Wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata): Przyjmujemy kandydatów, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na kierunkach:

- Socjologia,
- Politologia,
- Pedagogika,
- Dziennikarstwo i komunikacja społeczna,
- Etnologia,
- Europeistyka,
- Stosunki międzynarodowe,
- Ekonomia,
- Nauki o rodzinie,
- Polityka społeczna,
- Praca socjalna,
- Promocja zdrowia,
- Zarządzanie,
- Kulturoznawstwo,
- Filologia.

W odniesieniu studentów innych kierunków możliwości przyjęcia oraz postępowanie określa obowiązujący regulamin rekrutacji.

- k. Zasady rekrutacji:** Limit miejsc 25 osób. Wymagania kwalifikacyjne: konkurs dyplomów.
- l. Różnice w stosunku do innych programów o podobnie zdefiniowanych celach i efektach kształcenia prowadzonych w Uczelni:** Brak kierunków o podobnie zdefiniowanych celach i efektach kształcenia prowadzonych w Uczelni.
- m. Zapewnienie studentom odbywania praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia:** program kształcenia nie przewiduje praktyk.
- n. Spełnienie wymagań dotyczących minimalnej liczby i kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego kierunku studiów, oraz kwalifikacji innych nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami:** Wymagania ustawowe dot. minimum są spełnione. Zgodnie z Ustawą na kierunku socjologia do minimum włączonych jest pięciu samodzielnych pracowników naukowych posiadających stopnie i tytuły naukowe w zakresie socjologii oraz jeden samodzielny pracownik naukowy wspomagający z zakresu nauk humanistycznych, ponadto siedmiu doktorów posiadających stopnie naukowe w zakresie socjologii oraz jeden doktor posiadający stopień naukowy w zakresie nauk humanistycznych. W ramach umowy zlecenia/umowy o dzieło do prowadzenia niektórych zajęć zatrudniani są praktycy posiadający doświadczenie zawodowe w obszarze związanym z prowadzonymi zajęciami i specjalnościami. Dotychczas do prowadzenia warsztatów Badania marketingowe i rynkowe zatrudniany był magister socjologii, praktyk posiadający doświadczenie w realizacji badań rynkowych w ramach własnej działalności gospodarczej.
- o. Spełnienie wymagań dotyczących proporcji liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów na tym kierunku studiów:** Proporcja nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego na kierunku Socjologia do liczby studentów na kierunku na dzień 01.03.2017r. wynosi: 4.
- p. Wykazanie infrastruktury zapewniającej prawidłową realizację efektów kształcenia, w tym zapewnienie odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć w salach dydaktycznych, laboratoriach, pracowniach:** Instytut Socjologii dysponuje salami

dydaktycznymi w budynku Collegium Civitas Uniwersytetu Opolskiego. Sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz warsztatowe i dwa laboratoria komputerowe umożliwiają realizację zakładanych w programie studiów efektów kształcenia. Pojemność sal kształtuje się w następujący sposób - po jednej o każdej z wymienionych pojemności: 15 osób, 25 osób, 32 osoby, 36 osób, 49 osób, 60 osób i 102 osoby. Sale są wielofunkcyjne, wyposażone w tablice do pracy z grupą, urządzenia multimedialne (telewizor, rzutniki) – które umożliwiają realizację zajęć w nowoczesnych formach. Wszystkie sale ćwiczeniowe są wyposażone w ławki z pulpitemi, a studenci i pracownicy mają stały dostęp do internetu dzięki hotspotom sieci eduroam. Małe sale warsztatowe – ze stołami i krzesłami umożliwiają aranżację przestrzeni dla typowych sytuacji profesjonalnych – jak wywiad grupowy. Dostępna w budynku sala konferencyjna pozwala realizację publicznych wystąpień i prezentacji przed większymi audytoriami. Jest ona wyposażona w system nagłaśniający i pozwala na realizację konferencji, w tym organizowanych przez studentów w ramach Studenckiego Koła Naukowego Socjologów. Dodatkowo, Instytut Socjologii dysponuje zestawem do prowadzenia wideokonferencji i transmisji na żywo z realizowanych wydarzeń. Dwie sale komputerowe pozwalają na realizację efektów kształcenia związanych z analizą danych – zarówno jakościowych jak i ilościowych. W dużym laboratorium znajduje się wystarczająca ilość komputerów do indywidualnej pracy dla każdego studenta w ramach grupy laboratoryjnej. Instytut Socjologii wyposaża duże laboratorium komputerowe wspólnie z innymi jednostkami korzystającymi z budynku Collegium Civitas, co pozwala utrzymywać 22 stanowiska komputerowe do pracy. W małym laboratorium komputerowym znajduje się kilka stanowisk do pracy indywidualnej lub grupowej po zajęciach. Studenci mogą tutaj realizować projekty analityczne – ilościowe i jakościowe. Instytut Socjologii wykupuje terminową licencję na pakiet oprogramowania do ilościowej analizy danych oraz dysponuje bezterminową licencją wielostanowiskową na oprogramowanie do jakościowej analizy danych. Oprogramowanie do analiz ilościowych (SPSS) jest zainstalowane na min. 15 stanowiskach w dużym laboratorium komputerowym, tak aby umożliwić indywidualną pracę pełnej grupie laboratoryjnej. Ponadto dostęp do oprogramowania mają prowadzący kursy z komputerowych technik ilościowej analizy danych i inni pracownicy IS. W małym laboratorium komputerowym studenci mają do dyspozycji 5 stanowisk z oprogramowaniem do analiz ilościowych oraz 5 stanowisk do analizy jakościowej (Atlas.ti). W małym laboratorium studenci korzystają także z otwartego oprogramowania do pracy własnej i do realizacji projektów badawczych: Audacity do edycji nagrań audio;

Otranscribe i F4 (z 3 pedałami USB) do wykonywania transkrypcji oraz Gephi do analiz sieciowych. Studenci dysponują także platformą LimeSurvey na serwerach Uniwersytetu Opolskiego zainstalowaną tylko na ich potrzeby w domenie badania.uni.opole.pl. W małym laboratorium do dyspozycji studentów jest także pakiet Adobe Creative Suite do obróbki grafiki rastrowej, wektorowej i wideo oraz Pinnacle Studio do obróbki wideo. Instytut Socjologii dysponuje sprzętem do kręcenia wideo w wysokiej jakości, cyfrowymi aparatami cyfrowymi oraz cyfrowymi dyktafonami. Sprzęt ten jest do dyspozycji studentów w ramach zajęć, których efekty kształcenia dotyczą realizacji badań, wywiadów, badań z użyciem metod wizualnych oraz wideo.

- q. Zapewnienie możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów oraz elektronicznych zasobów wiedzy:** studenci mają dostęp do Międzyinstytutowej Biblioteki Politologii, Filozofii i Socjologii. Biblioteka gromadzi i udostępnia zbiory z zakresu politologii, filozofii, socjologii, stosunków międzynarodowych, dziennikarstwa i komunikacji społecznej. Zasób biblioteki liczy ponad 26 000 woluminów książek i ponad 205 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych. Biblioteka dysponuje 74 miejscami dla czytelników w czytelni oraz stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu i e-źródeł (bazy danych, książki i czasopisma elektroniczne). W ramach Międzyinstytutowej Biblioteki Politologii, Filozofii i Socjologii działa czytelnia, która oferuje swoje usługi wszystkim użytkownikom oraz wypożyczalnia, w której rejestracja użytkowników i wypożyczeń odbywa się w systemie zautomatyzowanym ALEPH. Studenci i pracownicy kierunku socjologia mają pełnotekstowy dostęp do bazy SocINDEX najobszerniejszej abstraktowo-pełnotekstowej bazy danych z zakresu socjologii i dziedzin pokrewnych. Rejestruje ona abstrakty oraz pełne teksty artykułów z czasopism, a także książek, monografii i materiałów konferencyjnych. Obejmuje ponad 2.100.000 rekordów. Ponadto biblioteka UO oferuje dostęp do innych baz wielodziedzinowych i baz z zakresu dziedzin pokrewnych np. Wiley Online Library, Springer, Scopus, Sage Journals Online, i in.
- r. Prowadzenie – w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia – systematycznych działań mających na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy:** Rada Programowakierunku dokonuje okresowego przeglądu i monitorowania programów kształcenia oraz ich efektów. Co roku przez Radę Programową kierunku opracowywane jest Sprawozdanie z realizacji założeń systemu oceny jakości kształcenia oraz Sprawozdanie dotyczące doskonalenia jakości kształcenia.

Instytut wdrożył System Doskonalenia Jakości Kształcenia oparty o założenia Wydziałowego i Ogólnouczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. W ramach oceny i doskonalenia jakości kształcenia prowadzone są w Instytucie hospitage zajęć dydaktycznych oraz ocena studentka, których wyniki są omawiane przez Radę Programową i brane pod uwagę w procesie planowania programu studiów.

Co roku w IS organizowane zostało spotkanie panelowe „Socjolog na rynku pracy”, w których biorą udział pracodawcy zatrudniający naszych absolwentów, inni zaproszeni pracodawcy, przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Biura Karier Studenckich, Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości, absolwenci Instytutu, pracownicy i studenci. Ich celem jest dyskusja na temat możliwości zatrudnienia absolwentów socjologii, poszukiwanych i oczekiwanych przez pracodawców kompetencji oraz ofert pracy, w których odnaleźć się mogą socjologowie. W ramach spotkania odbywa się także dyskusja na temat potrzeb i możliwości modyfikacji programu kształcenia na kierunku pod kątem potrzeb pracodawców.

2. EFEKTY KSZTAŁCENIA

a. Tabela odniesień efektów kształcenia dla kierunku socjologia do efektów kształcenia w obszarze nauk humanistycznych i nauk społecznych. W załączeniu.(zał. 1)

b. Tabela pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez kierunkowe efekty kształcenia. W załączeniu. (zał. 2)

3. PROGRAM STUDIÓW

a. Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji:120

b. Liczba semestrów:4

c. Opis poszczególnych modułów kształcenia: Socjologia stanowi podstawową dyscyplinę nauk społecznych zarówno w zakresie studiów teoretycznych, jak i badań empirycznych. Obszar swoich zainteresowań socjologia dzieli częściowo z takimi naukami jak: filozofia, psychologia, historia, politologia czy antropologia, a także innymi naukami z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Socjologię cechuje wieloparadygmatyczność, dzięki czemu jej analizy mogą reprezentować różnorodne podejścia teoretyczne, a także zróżnicowanie metodologiczne.

Program studiów obejmuje zajęcia prowadzone w 11 modułach:

- 2M1 moduł wprowadzający – nastawiony na przygotowanie studentów do operowania literaturą fachową w języku angielskim, a w specjalności angielskojęzycznej wprowadzający do pisania artykułów naukowych.
- 2M2 moduł humanistyczno-społeczny – pozwalający absolwentom na nabycie wiedzy odnoszącej się do pogłębionej wiedzy z zakresu filozofii społecznej, a także metodologii nauk społecznych oraz umiejętności w zakresie retoryki.
- 2M3 moduł ogólnosocjologiczny – obejmuje dwa ważne obszary wiedzy o społeczeństwie, na które składa się analiza teorii socjologicznej w kontekście praktyki społecznej oraz różnorodne wymiary zróżnicowania społecznego.
- 2M4 moduł metodologiczny – kształci umiejętności projektowania i realizacji badań empirycznych oraz zaawansowanej analizy zebranych danych przy zastosowaniu programów komputerowych (np. CAQUADA, Atlas ti., SPSS lub inne adekwatne), a także umiejętność zaprojektowania i realizacji badań ewaluacyjnych. Składają się na niego kursy – Zaawansowane techniki komputerowej analizy danych I (analiza ilościowa), Zaawansowane techniki komputerowej analizy danych II (analiza jakościowa).
- 2M5 moduł subdyscyplin socjologicznych – obejmujący kursy do wyboru z tematyki subdyscyplin socjologii, rozpoczynający się od semestru II.
- 2M6 moduł uzupełniający (kursy do wyboru) – w ramach których oferowane są kursy do wyboru, z szerokiego zakresu tematycznego w obrębie nauk humanistycznych i społecznych, a także kursy pozwalające na zdobycie kompetencji informacyjno-komunikacyjnych i międzykulturowych niezbędnych na współczesnym rynku pracy. Moduł rozpoczynający się od I semestru.
- 2M7 moduł monograficzny – obejmujący wykład monograficzny do wyboru, którego tematyka jest związana z aktualnymi zainteresowaniami i badaniami podejmowanymi przez profesorów, samodzielnych pracowników Instytutu Socjologii. Wykład jest realizowany w IV semestrze.
- 2M8 moduł interdyscyplinarny – obejmujący kursy ogólnokierunkowe do wyboru od II semestru.
- 2M9, 2M10, 2M11, 2M12, 2M15 – to moduły specjalnościowe oferujące po pięć kursów związanych ze specyfiką każdej specjalności.

- 2M14 - moduł dyplomowy – obejmujący seminarium magisterskie w II,III i IV semestrze.

d. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk:nie dotyczy

e. Opis sposobu sprawdzania efektów kształcenia (dla programu) z odniesieniem do konkretnych modułów kształcenia (przedmiotów), form zajęć i sprawdzianów: Opis sposobów sprawdzania efektów kształcenia jest zawarty w planie studiów i przewiduje następujące formy: zaliczenie bez oceny, zaliczenie na ocenę, egzamin. Ponadto w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów kształcenia szczegółowy opis form i sposobów oceny i sprawdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zawarty jest w kartach przedmiotów. Najczęściej stosowane formy sprawdzania efektów kształcenia to: egzamin pisemny lub ustny, zaliczenie na ocenę, zaliczenie bez oceny, kolokwium, praca pisemna – esej, prezentacja ustna – referat, prezentacja multimedialna, przygotowanie i realizacja projektu badawczego, opracowanie projektów narzędzi badawczych, opracowanie raportu z badań własnych.

f. Plan studiów, z zaznaczeniem modułów podlegających wyborowi przez studenta:w załączeniu plany studiów dla każdej specjalności. (Zał. 3)

g. Struktura studiów (specjalności itp.):W ramach studiów II stopnia studenci po pierwszym semestrze (takim samym dla wszystkich specjalności) mogą wybrać jedną z oferowanych w Instytucie specjalności: Badania socjologiczne w praktyce społecznej, Socjologia problemów społecznych, Socjologia organizacji, Intercultural Communication, Projektowanie społeczne i design. Pierwszy i czwarty semestr – są wspólne dla wszystkich specjalności. Na drugim i trzecim semestrze oferowane są przedmioty specjalnościowe (odpowiednio 3 przedmioty w II sem. i 2 przedmioty w III sem.).

h. Sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów:

1. łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich: **60 p. ECTS**
2. łączna liczba punktów, którą student uzyskuje w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia: **15 p. ECTS.**(podstawy socjologii I i II – 8 p., podstawy psychologii – 4 p, komunikacja społeczna – 3 p).
3. łączna liczba punktów, którą student zdobywa w ramach zajęć o charakterze praktycznym, takich jak (warsztaty, zajęcia laboratoryjne i projektowe):
- **59 p. ECTS** – specjalność badania socjologiczne w praktyce społecznej,

- **46 p. ECTS** – specjalność socjologia problemów społecznych,
  - **47 p. ECTS** – specjalność socjologia organizacji,
  - **51 p. ECTS** – specjalność Intercultural Communication,
  - **45 p. ECTS** – specjalność projektowanie społeczne i design
4. łączna liczba punktów ECTS, którą student zdobywa, realizując moduły kształcenia oferowane w formie zajęć ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów: **6 p. ECTS**
  5. liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszaru nauk humanistycznych lub społecznych, nie mniejsza niż 5 p. ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub społeczne: **9 p. ECTS** (filozofia społeczna – 4, retoryka - 4, kurs w języku nowożytnym - 1). Przypis 1 w planie studiów.
  6. w przypadku programu studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia – procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w łącznej liczbie punktów: w łącznej liczbie 180 p. ECTS, nauki społeczne stanowią - **93% (112 p. ECTS)** z obszaru nauk społecznych, **7% (8 p. ECTS)** z obszaru nauk humanistycznych.
  7. Wykazanie, w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim, że program kształcenia obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych: moduły związane z prowadzonymi badaniami w dziedzinie socjologii **wynoszą 97 p. ECTS** w odniesieniu do każdej specjalności (przypis 2 w planie studiów)

4. WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU STUDIÓW

- a. **Minimum kadrowe (z określonymi „przyporządkowaniami” poszczególnych osób do dyscyplin naukowych lub artystycznych i obszarów kształcenia oraz – w przypadku studiów o profilu praktycznym – opisem doświadczeń zawodowych):** W załączeniu (zał. 2)
- b. **Proporcje liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studiujących:** Proporcja wynosi 4.

c. Opis działalności badawczej w odpowiednim obszarze wiedzy – w przypadku studiów prowadzących do uzyskania dyplomu magisterskiego: W Instytucie Socjologii prowadzone są badania naukowe w obszarze socjologii dotyczące szerokiego spektrum problematyki społecznej związanej z proponowanymi specjalnościami, wśród podejmowanych tematów można wymienić między innymi tematy: Styl życia w kontekście procesów globalizacyjnych/glokalizacyjnych (kier. Prof. Anna Barska), Przestrzeń w kontekście kulturowym (prof. Anna Barska), Dynamika zmian w polu kultury (dr hab. Robert Geisler), Przedsiębiorczość, innowacje i technologia w perspektywie socjologii gospodarki (dr hab. R. Geisler), Problemy społeczne: między analizą globalną oraz lokalno-regionalną (dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż), Wielokulturowość: współczesny fakt społeczny (dr hab. Anna Śliz). Projekty realizowane przez dr Magdalenę Piejko i dr Michała Wanke, do których zaliczyć należy „Potencjał marki miasta Opole – Opole w świadomości swoich użytkowników”. Badania te były realizowane dla Urzędu Miasta Opole w 2014 roku, a także projekt „Dzielnice peryferyjne miasta Opole z perspektywy ich mieszkańców” (2016). Realizacja badań wyborczych (2007) na zlecenie TVP3 w Opolu. Projekty „Badania ocen i preferencji dotyczących usług Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu w kontekście wzorów korzystania z mediów przez młodzież Opola” (2010) oraz „Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu w kontekście projekcji tożsamościowych jej (nie)użytkowników” to tytuły projektów realizowanych przez dr Magdalenę Piejko i dr Michała Wanke dotyczące czytelnictwa mieszkańców Opola i roli biblioteki jako instytucji kulturowej w mieście. (2016-2017).

5. WYJAŚNIENIA I UZADNIENIA

a. Sposób wykorzystania wzorów międzynarodowych: studia socjologiczne w Instytucie socjologii są zdecydowanie zorientowane na rozmaite warianty współpracy międzynarodowej. Wzory międzynarodowe w programie studiów i procesach dydaktycznych czerpiemy z aktywnej obecności w Instytucie pracowników z zagranicznych ośrodków takich jak: prof. Steven A. Tuch (Columbian College USA), Jurii Babinov (Krym), Michael Thomas (Institute fuer Sozialwissenschaftliche Studien e.V. Berlin), z drugiej strony kładziemy wielki nacisk na udział naszych studentów i pracowników w programie ERAZMUS +. Nasi studenci wyjeżdżają między innymi do ośrodków naukowych do Niemiec, Grecji, Hiszpanii, Czech i in. A u nas goszczą

studenci z takich krajów jak: Grecji, Turcji, Pakistanu, Hiszpania, Czechy, Słowacja, Afganistanu, i in.

- b. Sposób uwzględniania wyników monitorowania karier absolwentów:** przedstawiciele Instytutu Socjologii są zaangażowani w monitorowanie karier absolwentów biorąc czynny udział w projektowaniu badań, tworzeniu narzędzi oraz analizie karier studentów w skali całej Uczelni. Wnioski z wyników badania karier absolwentów są każdorazowo dyskutowane na Radzie Programowej i brane pod uwagę przy projektowaniu programów studiów i dokonywaniu zmian w programie.
- c. Sposób uwzględnienia wyników zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy:** Rada Programowa analizując programy kształcenia odnosi się do wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy, członkowie Rady na bieżąco śledzą literaturę oraz raporty dotyczące potrzeb rynku pracy zarówno w skali lokalnej i regionalnej, jak i szerzej w skali kraju i globalnie.
- d. Udokumentowanie – dla studiów stacjonarnych – że co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:** sumaryczna liczba punktów ECTS, które student zdobywa na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego wynosi 60. 50% punktów w ramach każdego przedmiotu jest uzyskiwana przez studenta w ramach pracy własnej.
- e. Udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS:** kursy do wyboru (w programach wszystkich specjalności) umożliwiają studentom zdobycie 36 p. ECTS co stanowi 30% wszystkich punktów.
- f. Sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi (np. lista osób spoza wydziału biorących udział w pracach programowych lub konsultujących projekt programu kształcenia):** Rada Programowa Instytutu konsultuje zmiany programu kształcenia z przedstawicielami instytucji oraz przedsiębiorstw, z którymi współpracuje Instytut. Współpraca ta dotyczy także prowadzenia pracy dyplomowych, których zakres i tematyka interesuje pracodawców (np. Azoty Kędzierzyn S.A.), prowadzenia przez pracowników i studentów projektów badawczych w ramach zajęć (np. badania dla Urzędu Miasta Opola, Urzędu Marszałkowskiego, Galerii Sztuki Współczesnej, Teatru Lalki i Aktora w Opolu, Firmy KLER), akcji społecznych dla organizacji pozarządowych (np. Polskie Towarzystwo Socjologiczne). Współpracujemy także na podstawie zawartych porozumień z dwoma szkołami średnimi w Opolu. Współpraca ta pozwala

nam rozwijać i udoskonalać program zajęć dydaktycznych, a także wzbogacać go o praktyczny udział studentów w badaniach społecznych realizowanych dla wymienionych podmiotów. W konsultacjach programu kształcenia biorą udział między innymi przedstawiciele instytucji i firm: Openfile Sp. Zoo, AkroMedia, Urząd Miasta Opole, Wojewódzki Urząd Pracy, Stowarzyszenie Polonia-Kresy, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne i in.).

- g. Sposób weryfikowania efektów kształcenia w trakcie całego procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów:**Weryfikacja efektów kształcenia opiera się na przedstawionych w kartach przedmiotów metodach: egzaminach ustnych i pisemnych, kolokwiach, sprawozdaniach z badań, prezentacjach ustnych i in. Weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia opiera się także na ocenie prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych, które są przedmiotem obrad Rady Programowej.
- h. Sposób wykorzystania wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów:**Oceny dokonywane przez studentów są każdorazowo przedstawiane na Radzie Instytutu oraz omawiane na Radzie Programowej, a wnioski są wdrażane na bieżąco.
- i. Ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia:**zakładane efekty kształcenia są osiągnane w procesie studiów zgodnie z przyjętym programem i w zakresie odpowiadającym osiągnięciom poszczególnych studentów, udokumentowanych kartą przebiegu studiów.
- j. Wnioski z analizy wyników monitorowania karier zawodowych absolwentów uczelni:**ACK realizuje badania na próbie absolwentów uczelni i z przyczyn metodologicznych nieuprawnione jest wnioskowanie o populacji absolwentów jednego kierunku - jak socjologii, ale wnioski na temat absolwentów UO zostały przyjęte do naszej wiadomości. Dużym ułatwieniem pozostaje fakt, że pracownik Instytutu Socjologii jest oddelegowany przez rektora do koordynacji badania absolwentów. Wnioski: około 40% absolwentów studiów 1. stopnia nie kontynuuje kształcenia na UO - co stanowi wielkie wyzwanie dla IS i zostanie zaadresowane w działaniach programowych i promocyjnych. Ze studentami 3 roku studiów licencjackich zostało także zorganizowane spotkanie na temat specjalności oferowanych na 2 stopniu oraz dyskusja na temat ich planów i oczekiwań. Zidentyfikowano także problem niskich zarobków absolwentów w województwie opolskim oraz powrotów do małych miejscowości (gdzie wyższe wykształcenie i związane z nim kompetencje nie mogą przełożyć się łatwo na potencjał kariery).

k. Działania wydziału w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania: w ramach studiów na kierunku socjologia, studenci na bieżąco dostosowują się do procedur wydziałowych i ogólnouczelnianych związanych z zapobieganiem plagiatom. W szczególności dotyczy to procesu dyplomowania, przeprowadzonego w ramach programu USOS – Archiwum Prac Dyplomowych. Prace dyplomowe poddawane są badaniu w systemie OSA.